

2023

Hyvinvoinnin vuosittainen raportti Äänekosken kaupunki

HYTE-kerroin 0-100	Tulosindikaattoreiden keskiarvo	HYTE-lisäosa tuhatta euroa
55 (↓)	50 (↓)	282,6 (↓)
2023	2023	2023

Hyvinvoinnin
ja terveyden
edistäminen

Luonnoksen valmistelu:
Hyvinvointikoordinaattori 3.1.2024
Hyvinvointityöryhmä (HYRY) 11.1.2024
Hyvinvoinnin kumppanuuspöytä 6.2.2024
Puhtaaksikirjoitus hyvinvointikoordinaattori 7.2.2024

Asiakirjan käsittely ja hyväksyminen:
Opetus- ja kasvatuslautakunta 22.2.2024
Kaupunginhallitus 11.3.2024
Kaupunginvaltuusto 15.4.2024

Sisällys

Äänekoskelaisten hyvinvointi vuonna 2023	2
Kokemusperäistä tietoa ja tutkimustuloksia	2
HYTE-kerroin ja valtionosuuden lisäosa	5
Vuoden 2023 hyvinvointisuunnitelman toteutuminen	7
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakennemuutokset Äänekoskella v. 2023	7
Laadullinen itsearviointi	12
Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen ja muutokset kuntalaisten hyvinvoinnissa.....	14
Muutoksia parempaan	19
Huolenaiheita ja kehittämistarpeita.....	19
Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2024.....	23
Toiminnan kärjet 2024	23
Lähteet.....	27
Liite 1: Indikaattoreiden sanalliset kuvaukset	28

Äänekoskelaisten hyvinvointi vuonna 2023

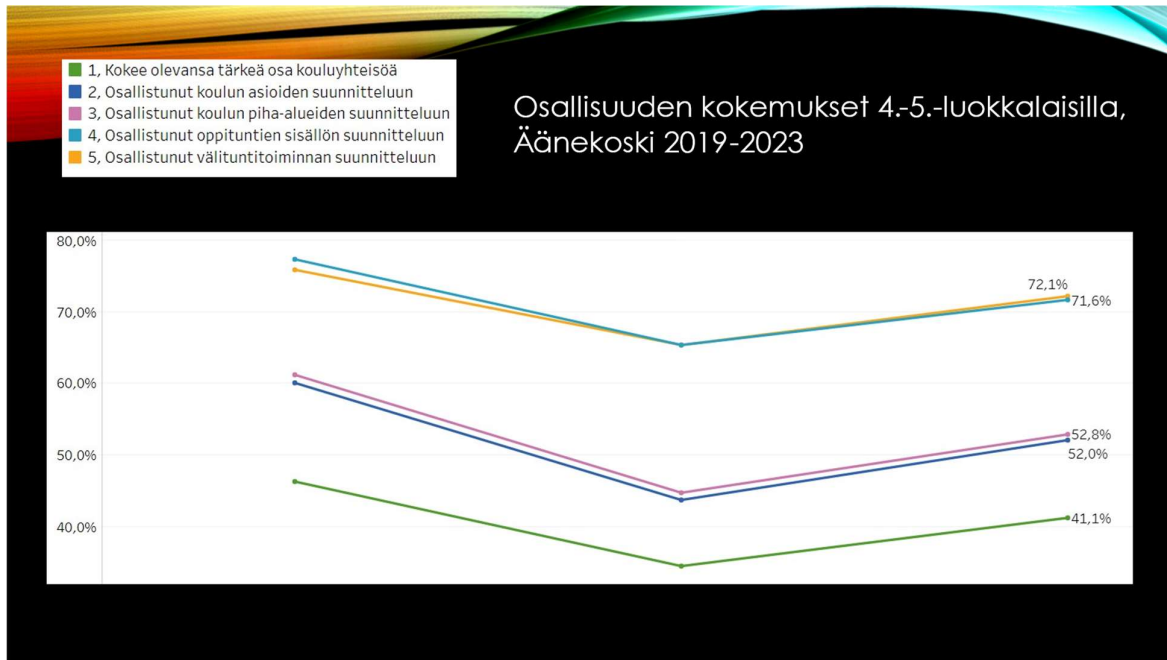
Kokemusperäistä tietoa ja tutkimustuloksia

Äänekoskella elettiin vuonna 2023 koronapandemiasta toipumisen aikaa. Monissa toiminnoissa palattiin ns. uuteen normaaliin, joka tarkoitti pandemiaa edeltävän ajan ja rajoitusten myötä kehiteltyjen uusien toimintatapojen synkronointia mahdollisimman toimiviksi kokonaisuuksiksi. Uudessa arjessa oli havaittavissa ilon pilkahduksia: kentältä kuului viestiä ns. perusasioiden ääreen palaamisen tärkeydestä ja siitä, miten esimerkiksi kerhotoimintaan osallistuneille lapsille riitti extreme-suorituksien ja hienouksien sijaan lautapeliä pelaaminen ja ihan tavallinen arkinen yhdessä oleminen. Kerhoissa lapset ovat ilmaisseet aikuisille myös rahan arvostuksen nousuun ja työnteon merkityksen vahvistumiseen viittaavia viestejä, mikä on hyvinvointityössä pantu myönteisenä muutoksena merkille.

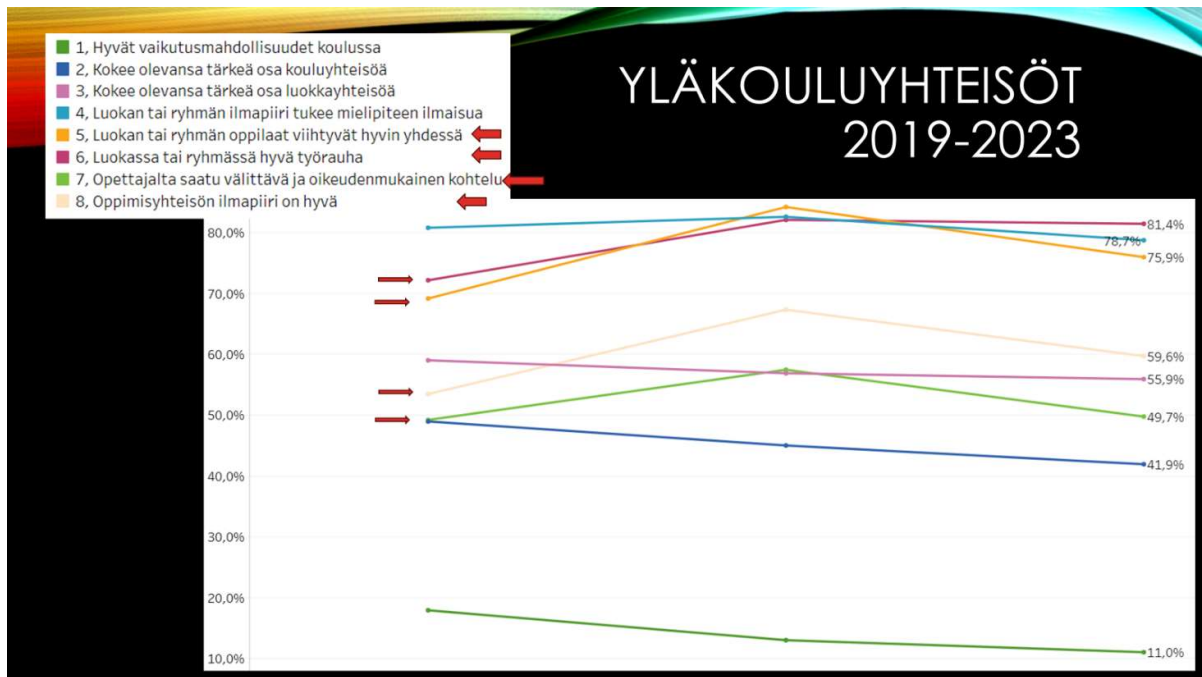
Päättäneen vuoden merkittävimmät kansalliset tiedonkeruut olivat alkuvuonna tehty [kouluterveyskysely](#), joka toteutetaan parittomina vuosina, sekä vuosittain toteutettava [Move!-mittaus](#), jonka tulokset saatiin kunnittain käyttöön joulukuussa. Joulukuussa julkaistun kansallisen [PISA](#)-tutkimuksen tulosraportin ([Hiltunen ym. 2023](#), 102) mukaan valtaosa suomalaisista koululaisista arvioi koronatilanteen vaikutukset oppimiselleen melko vähäisiksi, mutta ääripäiden väliset erot näyttävät kärjistyneen ja heikoimmassa asemassa olevien oppilaiden tilanne aiheuttaa edelleen huolta sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Kouluterveyskyselyn tulokset olivat Äänekoskella monin tavoin myönteiset suhteessa sekä aiempaan tiedonkeruuseen että koko maan tuloksiin. Muun muassa osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen kokemukset olivat vahvistuneet parin vuoden takaiseen verrattuna etenkin alakouluilla, joskin on huomattava, että juuri osallisuuden kohdalla koronarajoitukset aiheuttivat notkahduksen eikä pandemiaa edeltävälle tasolle olla vielä päästy (kuva 1). Sen sijaan yläkouluikäisten vastauksissa koronapandemia näkyy kiinnostavalla tavalla positiivisena piikkinä työrauhan, ilmapiirin sekä aikuisen taholta koetun kohtelun suhteen (kuva 2). Voidaankin esittää johtopäätös, että koronarajoitukset, joissa opetusryhmiä ei saanut sekoittaa, syömään mentiin oman ryhmän kanssa aikuisen johdolla eikä välitunneillakaan saanut olla muiden kuin oman ryhmäläisten kanssa tekemisissä, paransi kouluilmapiiriä, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta isoilla yhtenäiskouluilla. Kuriositeettina on tässä yhteydessä mainittava, että 8.-9.-luokkalaisten päivittäinen koululounas jää yhä useammalta jälleen väliin pandemia-ajan myönteisen kehitysvaiheen jälkeen. Lukiolaisten tulokset olivat lähes kaikilla osa-alueilla paremmat kuin kaksi vuotta sitten. Suurimmat positiiviset muutokset sekä aiempiin tuloksiin että koko maahan verrattuna olivat koulunkäynnistä pitävien osuudessa sekä koululounaan hyvää laatua kehuneiden osuudessa. Kaikissa ikäluokissa viiden huolestuttavimman tuloksen joukossa olivat vaikeudet päästä opiskeluhuollon asiantuntijoiden (koulupsykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja tai lääkäri) vastaanotoille. **Move!-mittauksen** tulokset saatiin juuri ennen joulua. Viime vuoteen verrattuna tyttöjen tulokset ovat parantuneet lähes kaikilla osa-alueilla (kuva 3).

Kuva 1: Osallisuuden kokemukset Äänekosken alakouluilla ennen pandemiaa, sen aikana ja sen jälkeen

Kuva 2: Äänekosken yhtenäiskoulujen ilmapiiri ja yhteisöllisyys yläluokkalaisten kokemana ennen pandemiaa, sen aikana ja sen jälkeen

Kuva 3 Move!-mittauksen tulosten yhteenveto, Äänekoski 2023

Tulosten yhteenveto: Äänekoski Sammandrag över resultaten: Äänekoski

OSIO AVSNITT	5. luokka / 5. klass		8. luokka / 8. klass	
	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor
20 metrin viivajuoksu (mediaani, min:sek)				
20 meters skyttellöpfung (median, min:sek)	03:51	04:12	04:40	03:48
Muutos / Förändring (2022—2023)	-00:32	+00:46	-01:36	+00:10
Vauhditon 5-loikka (mediaani, metriä)				
5-steg utan ansats (median, meter)	7.45	7.76	9.50	8.22
Muutos / Förändring (2022—2023)	-0.25	+0.21	+0.1	-0.04
Heitto-kiinnittoyhdistelmä (mediaani, krt)				
Kast med lyra (median, antal)	10	10	15	14
Muutos / Förändring (2022—2023)	-3	+0	-1	+1
Ylävartalon kohotus (mediaani, krt)				
Höjning av överkroppen (median, antal)	22.5	25	35	33
Muutos / Förändring (2022—2023)	-0.5	+4	+1	+1
Etunojapunnerrus (mediaani, krt)				
Armpress (median, antal)	11.5	23	20	22
Muutos / Förändring (2022—2023)	-6.5	-4	-4	+1
Liikkuvuus, yhteensä (keskiarvo %, kyllä)				
Kroppens rörlighet totalt (medelvärde %, ja)	78.7	89.6	75.6	89.3
Muutos / Förändring (2022—2023)	-1.7	+1	-8.8	-0.4

HYTE-kerroin ja valtionosuuden lisäosa

Viranhaltijoiden ja poliitikkojenkin puheissa ajoittain vilahdelleen, kunnille maksettavan HYTE-lisäosan suuruus määräytyy laskennassa käytettävien prosessi- ja tulosindikaattoreiden (kts. kuva 4) mukaisesti.

Kuva 4: Kuntien HYTE-kerroin

HYTE-kertoimeen sisältyvissä indikaattoreissa tavoiteltava taso on 100. Äänekoskella HYTE-kerroin laski kertomusvuonna 57:stä 55:n. Syynä lievään laskuun oli tulosindikaattoreiden eli väestön hyvinvoinnissa tapahtunutta muutosta mittaavissa tilastokertoimissa tapahtunut liikehdintä suhteessa muihin kuntiin. Tulosindikaattoreihin ei kunnan omalla toiminnalla voi suoraan vaikuttaa, sillä muutokset väestön hyvinvoinnissa ovat vaikeasti ennakoitavia. Lisäksi muiden kuntien vastaavat tilastot vaikuttavat HYTE-kertoimessa käytettävien indikaattoreiden tasoon (ns. skaalatut indikaattorit). Sen sijaan prosessi-indikaattoreihin voi kunta omalla toiminnallaan suoraan vaikuttaa. Äänekoskella kunnan omat prosessit väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi säilyivät vuoden 2022 tasolla (taulukot 1 ja 2).

Taulukko 1: HYTE-lisäosan muodostuminen Äänekoskella 2022-2023

INDIKAATTORI	2022	2023
Prosessi-indikaattoreiden (kunnan oma toiminta) keskiarvo (ind. 5339)	61	61
Tulosindikaattoreiden (väestön hyvinvoinnin tila) keskiarvo (ind. 5338)	53	50
HYTE-kerroin (ind. 5340)	57	55
HYTE-kerroin euroa / asukas (ind. 5341)	16,10	15,70
HYTE-kerroin, euroa (ind. 5355)	295 200	282 600

Taulukko 2: HYTE-kerroinkokonaisuuteen kuuluvat prosessi- ja tulosindikaattorit Äänekoskella 2022-2023

HYTE-indikaattori	2022	2023
Prosessi-indikaattorit (kunnan oma toiminta)		
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa (ind. 5323)	0	tiedot kerätään parillisina vuosina
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen (ind. 5321)	100	tiedot kerätään parillisina vuosina
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille (ind. 5327)	100	tiedot kerätään parillisina vuosina
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin (ind. 5320)	0	tiedot kerätään parillisina vuosina
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä (ind. 5328)	0	tiedot kerätään parillisina vuosina
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista (ind. 5336)	0	0 ¹
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista (ind. 5331)	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen (ind. 5330)	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä (ind. 5333)	100	100
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja (ind. 5335)	100	100
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus (ind. 5309)	96	tiedonkeruu tehty syksyllä 2023, tiedot julkaistaan keväällä 2024
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa (ind. 5313)	32	tiedonkeruu tehty syksyllä 2023, tiedot julkaistaan keväällä 2024
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit (ind. 5316)	88	tiedonkeruu tehty syksyllä 2023, tiedot julkaistaan keväällä 2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailuosoitusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä (ind. 5317)	96	tiedonkeruu tehty syksyllä 2023, tiedot julkaistaan keväällä 2024
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä (ind. 3984)	0	0
Tulosindikaattorit (väestön hyvinvoinnin tila)		
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori (ind. 5301)	36	47
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori (ind. 5303)	57	44
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori (ind. 5304)	64	52
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori (ind. 5306)	61	47
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori (ind. 5307)	54	43
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori (ind. 5308)	45	66

¹ Koska valtuustokaudelle 2021-2025 ei ollut määritelty seurattavia mittareita eikä vuosittaisia raportteja ollut käytettävissä, ei vuonna 2023 pystytty raportoimaan valtuustolle kuntalaisten hyvinvoinnissa tapahtuneita muutoksia.

Vuoden 2023 hyvinvointisuunnitelman toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakennemuutokset Äänekoskella v. 2023

Kaupungin rekrytoima hyvinvointikoordinaattori on toiminut tehtävässään syyskuusta 2022 lähtien. Tehtävän alussa oli keskeistä saattaa lakisääteinen hyvinvoinnin suunnittelu ja raportointi koronapandemian resurssivajeen jäljiltä ajan tasalle. Samaan aikaan koordinaattorin tehtäviin on kuulunut uusien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön rakenteiden luominen vuoden 2023 alussa tapahtuneen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Nyt, vuoden 2023 lopussa voi todeta, että rästissä olleet dokumentit on tehty, sillä valtuusto hyväksyi maaliskuussa 2023 vuosittaiset raportit vuosilta 2021 ja 2022 sekä laajan hyvinvointikertomuksen valtuustokaudelta 2017-2021. Kaupungin omien toimintojen sisäisiä rakenteellisia uudistuksia on tehty siinä määrin, kun se on ollut tarkoituksenmukaista. Tekemistä etenkin hyvinvointialueen kanssa muodostettavien rakenteiden suhteen riittää vielä pitkään.

Kaupunginhallitus päätti huhtikuussa 2022 sulauttaa useita toimenpide- ja politiikkaohjelmia yhteen vuoden 2022 loppuun mennessä. Edellä kuvatuista dokumentoinnin puutteista johtuen aikataulu venyi vuoden 2023 puolelle. Aiemmin laadituista toimiala- ja politiikkaohjelmista (219 tekstisivua, 56 tavoitetta, 157 sanallista mittaria ja 196 tilastoidikaattoria) rakennettiin yhteistyössä kuntalaisten kanssa 37-sivuinen hyvinvoinnin edistämisen ohjelma, joka sisältää kolme painopistealuetta, 12 tavoitetta ja kolme sanallista mittaria. Lisäksi ohjelman tavoitteiden toteutumista mitataan 84 tilastoidikaattorilla, jotka on valikoitu mittareiksi lokakuussa 2022 lausuntokierroksella olleen hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältöasetusluonnoksen² mukaan.

Koska hyvinvointialueuudistus toi mukanaan muutostarpeita kuntaan jäävien velvoitteiden ja palvelujen uudelleenjärjestämiseksi, kirjattiin [vuoden 2022 hyvinvoinnin vuosittaiseen raporttiin](#) (KVALT 06.03.2023 § 7) ylimääräinen painopistealue – Hyvinvoinnin edistämistyön koordinointi ja johtaminen – vuodeksi 2023. Painopiste sisälsi neljä tavoitetta (11 toimenpidettä), joiden avulla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön rakenteita haluttiin muodostaa. Mainittujen tavoitteiden toteutuminen on esitetty alla taulukossa 3.

Taulukko 3: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden kehittäminen v. 2023

ERITYINEN PAINOPISTEALUE VUODELLE 2023: HYVINVOINNIN EDISTÄMISTYÖN KOORDINOINTI JA JOHTAMINEN					
TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	AIKATAULU	MITTARI	TOTEUTUNUT
1.1. Rakenteiden ja yhdyspintayhteistyön muotoutuminen	1.1.1 Osallisuus työryhmissä: Kukin toimiala selvittää oman toimintansa näkökulmasta välttämättömät yhdyspinnat	Kukin toimiala oman vastuualueensa osalta	01-12 / 2023	toteutunut /ei toteutunut	Toteutunut osittain. Keskeneräisyys johtuu osin hyvinvointialueen keskeneräisistä rakenteista.

² Kyseinen luonnosversio nähtävillä edelleen ainakin osoitteessa

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=05207c33-daf9-44f8-9362-a14c0fbb09ab>

hyvinvointi-alueen kanssa	ja käynnistää yhteistyön hyvinvointialueen kanssa				
1.2 Viranhaltijat, työryhmät ja muut toimijatahot sitoutuvat hyvinvointityöhön	1.2.1 Tehdään tarvittavat päätökset ja nimitykset: <u>hyvinvoinnin edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä (= HYRY) sekä ehkäisevän päihdetyön (=EPT) monialainen työryhmä</u> , joissa annetaan toimijoille tarkoituksenmukaiset toimivaltuudet ja vastualueet	Opetus- ja kasvatuslautakunta (tarvittaessa myös kaupunginhallitus)	01-02/2023	Päätökset tehtynä 02/2023	Toteutunut: HYRY nimetty johtoryhmässä 11.1.2023. Toimii myös EPT monialaisena ryhmänä. Vastuutoimielimeksi nimetty opetus- ja kasvatuslautakunta, josta HYRYyn edustaja 23.2.2023.
	1.2.2 Käydään toimialoitain vuoropuhelu kunkin toimialan osuudesta hyvinvoinnin edistämistyössä	HYRY	HYRY:n kokous 02/2023 -> kukin huolehtii oman toimialansa sitouttamisesta	Toimialakohtaisten keskustelujen toteutuminen 03/2023 aikana	Toteutunut: keskustelut keskushallinto 27.2. & 7.3., elinvoima 28.2., kulttuuri- ja liikuntatoimi 1.3. sekä opetus- ja kasvatustoimi 4.4.2023
	1.2.3 Hyvinvoinnin edistämisen ohjelmaan kirjataan vain sellaisia toimenpiteitä, joiden toteutumiseen kaupunki voi organisaationa vaikuttaa. Kunkin toimenpiteen kohdalle kirjataan selkeä vastuutaho, jonka yhteyteen tieto, milloin ja kenen kanssa toimenpiteen toteuttamisesta on sovittu	Hyvinvointikoordinaattori	Jatkuva	Kaikilla ohjelmaan kirjatulla toimenpiteillä sovittuna toteuttava vastuutaho	Toteutunut. Toimenpide-taulukko laadittu HYRYn kokouksissa 22.2. ja 10.3.2023
1.3 Laaditaan Äänekoskelle hyvinvoinnin edistämisen ohjelma vuosille 2023-2028	1.3.1 Osallistetaan kuntalaiset mukaan hyvinvoinnin visioiden sekä pitkän aikavälin tavoitteiden laadintaan järjestämällä työpajoja	Hyvinvointikoordinaattori	01-02/2023	Toteutuneiden työpajojen määrä sekä niiden osallistujamäärä	Toteutunut. Pajoja 24 kpl ja niiden kesto oli yhteensä 26 h 15 min. Pajoihin osallistui 169 lasta/nuorta ja 115 aikuista + hyvinvointikoordinaattori (=yht. 285 hlöä)
	1.3.2 Tarkastellaan erillisohjelmien yhdistämisen vaikutuksia erityisesti haavoittuvassa	HVK yhteistyössä nuorisovaltuuston,	01-03/2023	Ohjelmatyön vaikutuksia arvioitu (EVA) ja arvioinnin	Ei toteutunut. Rakennemuutosten vaikutuksia kannattaa arvioida vasta aikaisintaan

	asemassa olevien väestöryhmien (lapset ja nuoret, vammaiset, ikäihmiset, kotoutujat) näkökulmasta (EVA)	vammais-neuvoston ja vanhus-neuvoston sekä kotouttamisen palvelu-ohjaajan kanssa		tulokset kirjattu päätös-pöytäkirjoihin.	valtuustokauden vaihtuessa. Vapaamuotoista vuoropuhelua aiheesta käyty työpajoissa runsaasti.
	1.3.3 Kirjoitetaan hyvinvoinnin edistämisen ohjelma, joka pidetään ennen hyväksymisprosessia otakantaa.fi-palvelussa nähtävillä ja kuntalaisten kommentoitavana	hyvinvointi-koordi-naattori yhteistyös-sä opetus- ja kasvatust-johtajan kanssa	luonnos 02/2023 ota-kantaa.fi 03/2023 jory + opekas 04/2023 Khall 05/2023 kvalt 06/2023	aikataulun mukaiset toimenpiteet suoritettu ja päätökset tehty	Toteutunut aikataulun mukaisesti. Ohjelma käsitelty OPEKAS 27.04.2023 § 26 sekä KH 08.05.2023 § 105 hyväksytty KVALT 15.05.2023 § 20
1.3. Vahviste-taan tiedolla johtamisen työkalu-pakkia hyvinvointi-työn osalta	1.3.1 Laaditaan EVA asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavista päätöksistä	Kukin toimiala, jonka vastuu-alueeseen valmistel-tava päätös kuuluu	jatkuva	Tehtyjen vaikutusten ennako-arviointien määrä suhteessa kaikkiin tehtyihin asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavien päätösten määrään Tehtyjen vaikutusten ennako-arviointien näkyminen päätös-teksteissä	Toteutunut osittain. Määrittelemättä, mitkä ovat asukkaiden hyvinvointiin vaikuttavia päätöksiä eli millaisten päätösten valmistelussa EVA on tehtävä. Valmiiksi tehtyjä, päätösasiakirjoissa näkyviä EVA-prosesseja 2 kpl vuonna 2023 (työllisyysaluevalmistelu & opetus- ja kasvatustoimialan säästöt).
	1.3.2. Rakennetaan hyvinvoinnin edistämisen ohjelman tavoite-mittari yhdistelmät niin, että nimetyt mittarit sekä vähimmäis-	HYRY & hyvinvointi-koordi-naattori	03/2023	Toteutunut / ei toteutunut	Toteutunut, joskin vähimmäistietosisältö-asetus vielä valmistelussa ja mittaristo tulee siksi muuttamaan vielä. Lisäksi

	tietosisältöä koskevassa asetuksessa listatut indikaattorit aidosti mittaavat tavoitteen toteutumista				mittareiden todellista toimivuutta voidaan arvioida vasta aikaisintaan vuonna 2025.
	1.3.3 Sisällytetään HYTE-kokonaisuus osaksi hyvinvointisuunnitelmaa ja sen tavoitteita / toimenpiteitä	HYRY & hyvinvointikoordinaattori	03/2023	HYTE-indikaattorikokonaisuus on helposti löydettävä paketti osana hyvinvointisuunnitelmaa	Toteutunut
	1.3.4 Laaditaan hyvinvoinnin edistämisen ohjelmaan indikaattorikokonaisuus, johon sisältyy vähimmäistietosisällöstä annetun asetuksen mukaisten indikaattoreiden ja HYTE-paketin lisäksi vain paikallisella tasolla kiinnosta-vimmat, pitkällä aikavälillä seurantaan otettavat indikaattorit kasvattamatta indikaattoreiden kokonaismäärää tarpeettoman suureksi.	HYRY	03/2023	Indikaattorikokonaisuudessa on lakisääteisen vähimmäistietosisällön sekä HYTE-paketin lisäksi enintään 10 pitkällä aikavälillä seurattavaa indikaattoria.	Toteutunut. Ylimääräisiä mittareita on kolme.

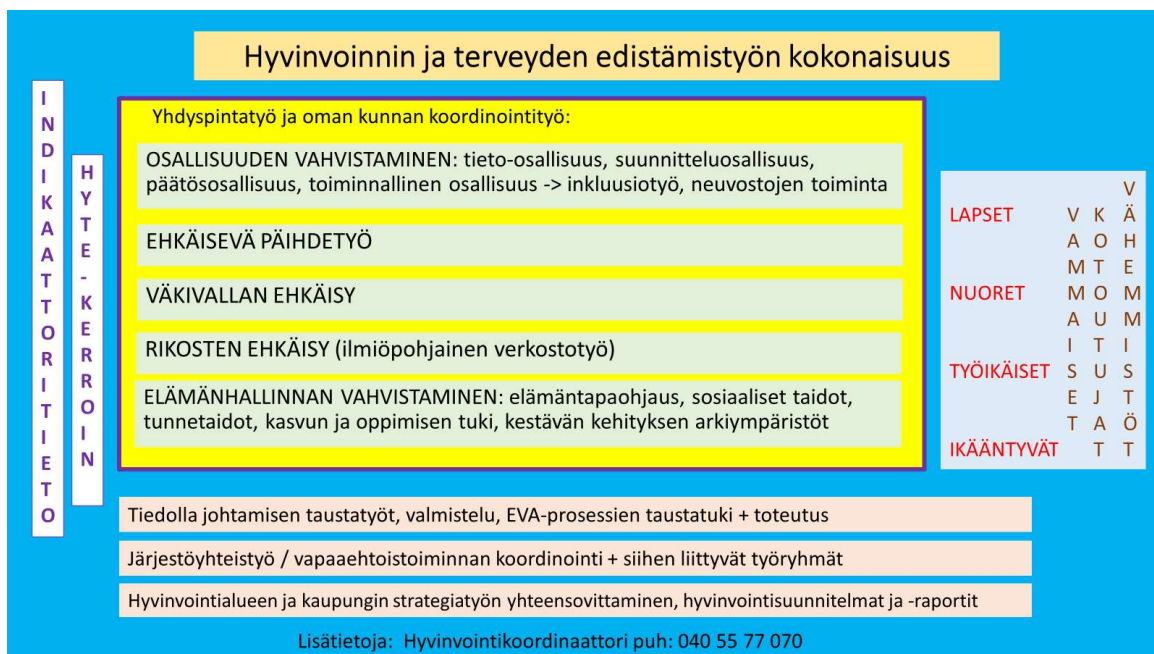
Osana hyte-työn rakenteiden muodostamista laadittiin hyvinvoinnin ja osallisuuden vuosikello (kuva 5), jotta hyte-työn ja siihen osallistuvien toimijaverkostojen yhteistyö saadaan näkyväksi. Vuosikello auttaa hahmottamaan, missä vaiheessa vuotta eri väestöryhmiä koskevia hyvinvointiasioita erityisesti käsitellään ja miten erilaiset asukasfoorumit linkittyvät hyte-työn kokonaisuuteen. Oma ulottuvuutensa on nuorisovaltuuston ja vanhus- sekä vammaisneuvostojen osallisuus osana päätösten vaikutusten ennakoarvointiprosessia (EVA). Vuosikelloon on merkitty kaksi ajankohtaa vuodessa, jolloin vireillä olevien, hyvinvointiin vaikuttavien päätösten vaikutusten arvioimiseksi tulisi pyytää lausuntoja myös vaikuttamistoimielimiltä. Vuosikello on pohja, jonka avulla erilaiset työryhmät, vaikuttamiselimet, yhdistykset jne. voivat aikatauluttaa omia kokouksiaan sopimaan hyte-työn vuosirytmiiin. Kellossa mainittu hyvinvoinnin kumppanuuspöytä pilotoitiin helmikuussa 2024.

Kuva 5: Hyvinvointityön ja osallisuuden vuosikello

Hyvinvointityön ja osallisuuden vuosikello

Kuva 6: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus / hyvinvointikoordinaattorin tehtäväkenttä

Laadullinen itsearviointi

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla oleva kuntien hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisältöasetus tulee sisältämään veloitteen vuosittaisesta laadullisesta itsearvioinnista, johon tulee sisällyttää vähintään arvio hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteista sekä näihin liittyvien lakisääteisten suunnitelmien hyödyntämisestä, ehkäisevästä päihdetyöstä, yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä, elinvoiman edistämisestä, maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä sekä vuokra-asuntojen osuudesta kaupunginosittain kytkettynä itsearvioon segregaatian ehkäisyyn tähtäävistä toimenpiteistä kunnan asuntopolitiikassa (tieto 6.9.2023 julkaistusta luonnosversiosta). Tähän lukuun on koottu itsearviointia mainittujen teemojen parissa työtään tekeville kaupungin toimijoilta.

Kotoutumista edistetään hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyönä. Äänekosken kaupunki panostaa monin eri tavoin kotouttamisen strategiseen suunnitteluun ja kehittämiseen. Kotouttamisen tiimi tekee tiivistä yhteistyötä keskenään sekä hyvinvointialueen sosiaaliohjaajien kanssa työn edistämiseksi. Kaupungin palkkaama maahanmuuttokoordinaattori aloitti työnsä perhepalvelujohtajan alaisuudessa helmikuussa 2023. Hänen työnsä tukena toimii paitsi maahanmuuttaja-asioita käsittelevä johtoryhmä että maahanmuuttajien tukityöryhmä, joka koostuu mm. seurakunta- ja järjestötoimijoista.

Maahanmuuttajien tyytyväisyyttä mitattiin kyselyllä vuonna 2023. Siinä yhtenä mielenkiinnon kohteena oli heidän oma kokemuksensa osallistumisesta ja kulttuurin sekä kielen huomioimisesta Äänekoskella. Kyselyn tulokset valmistuvat alkuvuodesta 2024. Vuonna 2023 aloitettiin SPR:n ja seurakunnan kanssa yhteistyössä ”Yhteisölähtöisen kotoutumisen hanke”, jossa koulutettiin vapaaehtoisia toimimaan yhdessä kiintiöpakolaisten kanssa. Koulutuksen kävi 7 äänekoskelaista vapaaehtoista. Maahanmuuttajien omaa kulttuuria huomioitiin erityisesti uuden vuoden juhlien eli Nowruz-juhlien järjestämisellä maaliskuussa Painotalolla sekä Monikulttuurisilla kahveilla joulukuussa.

Asuinalueiden ja ympäristön hyvinvoinnin edistäminen tarkoittaa käytännössä kaikkea sitä työtä, jota tehdään mm. asuinalueiden eriytymisen ehkäisemiseksi ympäristötoimessa, kaavoituksessa ja asuntotoimessa. Äänekoskella kaavoitetaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia asumismuotoja (kerrostalo, rivitalo, omakotitalo) joka alueelle, jotta todennäköisemmin alueilla olisi eri sosiaalisen aseman omaavia henkilöitä. Lisäksi kaavoituksella pyritään edistämään hankkeita, jotka uudistavat rakennuskantaa tai kehittävät/aktivoivat muutoin alueen toimintoja.

Elinvoiman edistäminen on Äänekoskella elinvoimayksikön vastuulla. Elinvoiman näkökulmasta hyvinvoiva täysi-ikäinen kuntalainen on työssäkäyvä, yhteisöllisesti aktiivinen, perheellinen, liikunnallinen ja hyvinvoinnistaan ja läheisten hyvinvoinnista huolehtiva sekä jatkuvaan oppimiseen panostava. Tarvittaessa hän osaa pyytää myös apua. Äänekoski on tänä päivänä kasvavan teollisuuden ja sen palvelusektorin imussa. Viime vuosina työpaikkojen määrä on lisääntynyt ja yritysten TKI-panokset ovat kasvaneet. Myös yrittäjyys on lisääntynyt. Pikkuhiljaa myös koulutustason kasvu näkyy ja ilman ammatillista koulutusta on entistä harvempi. Työllisyys on parantunut huomattavasti viime vuosina ja ihmisiä on ohjattu oikeiden palvelujen ääreen. Pitkäaikaistyöttömyys sekä työ ja tekijöiden kohtaanto-ongelma näkyy Äänekoskella edelleen, mutta muutos on kuitenkin käänntynyt parempaan suuntaan. Väestön väheneminen alueella näkyy negatiivisena elinvoimaindikaattorissa.

"Ehkäisevä päihdetyö läpäisee kaikki kaupungin palvelut: harrasteryhmät, nuorisotilat, koulut ja kaupungin ylläpitämät liikunta- ja kulttuuritilat ovat päihteettömiä ja pyrkivät vahvistamaan päihteetöntä ja muista riippuvuudesta vapaata elämäntapaa. Silti on edelleen kiinnitettävä huomiota mm. koulujen yhteisiin toimintamalleihin ja erilaisten riippuvuussien tunnistamisoaamiseen, jotta esim. ei-rahapelaaamisesta ja räjähdysmäisesti lisääntyneestä vapen käytöstä aiheutuvia haittoja voidaan ennaltaehkäistä."

- Hyvinvointikoordinaattori Taina Laitinen

"Jatkossa meidän on pystyttävä tarjoamaan monipuolisia ja nykyaikaisia asumisen ratkaisuja uusien asukkaiden (mm. nuorten) saamiseksi ja pitämiseksi paikkakunnalla."

Elinvoimajohtaja Sari Åkerlund

"Hyvinvoinnin edistämisen ohjelman painopistealueet on muodostettu ohjaamaan kaikenikäisten kuntalaisten osallisuuden vahvistamista ja yhdenvertaisuuden sekä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämistä. Nyt vaan pitää päästä tuumasta toimeen."

- Opetus- ja kasvatusjohtaja Ville Härtsiä

"Useissa kunnan peruspalveluissa on huomioitu maahanmuuttajat esimerkiksi erikielisillä ohjeistuksilla sekä kuvaopasteilla. Tietyillä viranomaistahoilla on myös tulkkauspalvelut käytössä. Tulevaisuudessa palveluita kehitettäessä olisi hyvä kuitenkin ottaa huomioon laajempi kielivalikoima maahanmuuttajaväestön kasvaessa. Osaamisen kehittämistä olisi hyvä jatkaa tulevaisuudessakin ja erityisesti traumaihmissen kohtaamiseen liittyvää koulutusta on toivottu niin varhaiskasvatuksen kuin kotoutumisen tiimin puolelta."

- Maahanmuuttokoordinaattori Mimmi Pekurinen

"Ääneseudun Asunnot tarjoaa asuntoja hakemusten perusteella ja hakijalla on aina lopullinen päätösvalta, missä hän haluaa asua. Käytännössä kuukausittain vaihtuvuus on n. 15 asuntoa, ja niitä tarjotaan asunnontarpeen ja kysynnän mukaan. Pyrimme tarjoamaan asuntoja siten, ettei segregatiota muodostuisi."

- Toimitusjohtaja Mika Karvonen / Ääneseudun Asunnot OY

"Jo pääosin rakentuneiden alueiden asemakaavojen päivittämisprosesseissa voi ilmetä palautteissa tai mahdollisissa asukastilaisuudessa elinympäristössä olevia epämiellyttäviä asioita, joihin sitten osataan puuttua tai joita kohennetaan eri toimialojen (kuten kaupunkirakenteen, jos kyse on valaistuksesta tai viheralueiden hoidosta) toimesta ja siten parannetaan asukkaiden hyvinvointia."

-Kaavasuunnittelija Carita Kosonen

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen ja muutokset kuntalaisten hyvinvoinnissa

Äänekosken hyvinvoinnin edistämisen ohjelma vuosille 2023-2028 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.5.2023. Ohjelma perustuu kolmeen painopistealueeseen – kuntalaisen hyvään arkeen, osallisuuteen ja yhteisöön kuulumiseen sekä yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Kaikille kolmelle painopistealueelle on määritelty tavoitteet kuluvalle valtuustokauden ajaksi ja näistä tavoitteista muodostuu lakisääteinen (L612/2021 6§) valtuustokausittainen hyvinvointisuunnitelma sekä lastensuojelulain (417/2007 12§) mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Lisäksi kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana edellä mainittua valtuustokausittaista suunnitelmaa (L980/2012 5§). Niin ikään kunnan on huolehdittava, että sen yleiset palvelut soveltuvat myös vammaiselle henkilölle ja tehtävä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vammaisväestön elinolojen kehittämiseksi (L380/1987 7§, 12§). Äänekoskella ohjelmaan on sisällytetty myös ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (L523/2015). Ohjelman painopistealueet on muodostettu ohjaamaan kaikenikäisten kuntalaisten osallisuuden vahvistamista ja yhdenvertaisuuden sekä yhteisöllisyyden kehittämistä (kts. esim. laki vapaasta sivistystyöstä 632/1998 1§).

Hyvinvoinnin edistämisen ohjelma siis sisältää valtuustokausittain päivitettävät lakisääteiset suunnitelmat, joiden toteutumista on seurattava. Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä onkin raportoitava valtuustolle vuosittain (L612/2021 6§). Vuosittaisen raportin pohjalta laaditaan alkaneen vuoden lyhyen aikavälin hyvinvointisuunnitelma eli päivitetään hyvinvoinnin edistämisen ohjelman toimenpidetaulukko.

Taulukossa 4 on raportoitu sekä numeerisissa indikaattoreissa tapahtuneet muutokset että vuosittaisten toimenpiteiden toteutuminen vuonna 2023.

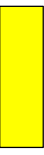

Taulukko 4: Hyvinvoinnin edistämisen valtuustokausittaiset tavoitteet ja mittarit sekä hyvinvointisuunnitelman vuosittaisten toimenpiteiden toteutuminen vuonna 2023 hyvinvoinnin edistämisen ohjelman mukaan

PAINOPISTEALUE 1: KUNTALAISEN HYVÄ ARKI						
TAVOITTEET 2023-2025	TOIMENPITEET 2023	VAIHE 2023	IND. NRO	TASO 2022	TASO 2023 ³	TAVOITE TASO 2027
1.1 Tuetaan kuntalaisten toimintakykyä	1.1.1 Kulttuuri- ja liikuntaohjelman, opetus- ja kasvatustoimialan palveluohjelman sekä oppilaitosten opetussuunnitelmien mukaiset toimenpiteet	■	243	129,2	129,2 ⁴	100,0
			470	100	0	100
			3232	5,3	5,2	4,3
			3234	8,8	9,2	6,0
			3235	24,8	26,1	20,0
	1.1.2 Kulttuuri- ja liikuntatilojen ja alueiden ylläpitäminen ja kehittäminen harrastustoiminnan jatkumisen näkökulmasta	■	3236	8,6	7,7	6,0
			3904	27,2	34,4	20,0
			3906 ⁵	18,6	20,2	15,0
	1.1.3 Selvitetään mahdollisuuksia erityisliikuntakortin käyttöönottoon	■	4094	56	56	72
			4727	21,0	24,5	25,0
	1.1.4 Laaditaan yhdessä hva:n opiskeluhuollon sekä POKE:n kanssa toimenpiteet ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden hyvinvoinnin lisäämiseksi	■	4728	7,9	14,8	16,0
			4729	17,2	13,5	20,0
			4822	44,6	42,5	50,0
	1.2 Vahvistetaan kuntalaisten turvallisuutta	1.2.1 Pyritään rekrytoimaan opetuksen ja kasvatuksen sekä vapaa-ajan palveluihin pysyviä, riittävän koulutuksen saaneita aikuisia	■	5316	88	88
5317				96	96	100
5327				100	100	100
469				100	100	100
1.2.2 Tuetaan huoltajia kasvatustehtävässä ja turvallisten rajojen asettamisessa kaikissa arjen kohtaamisissa		■	699	0,6	0,6	0,5
			3113	5,2	8,3	5,0
			3114	31,8	29,2	25,0
			3898	31,4	33,8	15,0
			3952	192,4	174,5	140,0
1.2.3 Huolehditaan katujen riittävästä valaisemisesta pimeään vuodenaikaan ja auraamisesta/hiekoittamisesta talviaikaan		■	3959	431,8	345,7	345,0
			4890	17,4	16,4	11,5
			4956	8,4	15,3	8,0
			4957	5,3	9,2	4,5
1.2.4 Lisätään levähdysmahdollisuuksia (penkit) paljon käytetyille kulkureiteille ja puistoihin taajama-alueilla		■	4958	4,4	3,8	4,0
	5309		96	96	100	
	5368		19,8	25,5	10,0	
			5369	0,0	4,5	0,0
			5370	8,9	8,0	5,0

³ Indikaattoriluvut on poimittu sotkanet.fi-tietokannasta 2.1.2024. Osa tilastoista päivitty vasta alkuvuoden 2024 aikana, joten kaikilta osin tilasto ei vastaa 31.12.2023 todellista tilannetta.

⁴ Tämä indikaattori ei päivity enää v. 2022 jälkeen, uusi indikaattorinro ei vielä tiedossa (4.1.2024)

⁵ Keltaisella värillä korostetut indikaattorit sisältyvät HYTE-kerroinkokonaisuuteen v. 2023-2024

1.3 Ehkäistään kuntalaisten päihteiden käyttöä sekä ongelmapelaa mistä ja niistä aiheutuvia haittoja	1.3.1	Laaditaan perusopetuksen yksiköihin yhteiset ehkäisevän päihdetyön toimintamallit		471	14	14	70
				3093	1,8	3,0	1,0
				3094	9,4	8,9	6,0
	1.3.2	Järjestetään huolta herättävän päihteidenkäytön ja pelaamisen tunnistamiseen ja puheeksi ottoon liittyvää koulutusta opetuksen ja kasvatuksen ammattilaisille		4730	9,6	14,5	7,0
				4731	40,6	32,5	25,0
				4732	9,4	9,8	4,5
				5362	6,6	10,4	5,0
				5363	5,9	8,9	5,0
	1.3.3	Järjestetään hyvinvointiteemaisia yleisöluentoja		5364	24,9	18,9	15,0
1.4 Tuetaan kuntalaisten työllistymistä	1.4.1.	Työllisyysohjelmassa (työkäiset), kotouttamisohjelmassa (maahanmuuttajat) sekä opetus- ja kasvatustoimialan palveluohjelmassa (perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen saattaminen) mainitut toimenpiteet		189	23,1	16,9	12,0
				306	9,4	9,3	5,0
				3071	7,5	6,0	4,2
				3219	10,3	10,3	5,0
	1.4.2	Organisoidaan yritysysteistyönä joustavia työllistymispolkuja kuntalaisen oma toimintakyky huomioiden		5099	tieto puutt	tieto puutt	
	1.4.3	Tarjotaan kesätyöseteleitä alle 18-vuotiaita nuoria työllistävälle yrityksille sekä kesätyöpaikka kaikille halukkaille 9.-luokkalaisille		5307	54	43	65
	1.5 Kehitetään ja ylläpidetään palveluiden saatavuutta	1.5.1	Pyritään järjestämään joukkoliikenteen palvelut niin, että ne auttavat autottomia ja/tai rajallisen liikuntakyvyn omaavia saavuttamaan tarvitsemansa palvelut		asukas-tyytyväisyyskyselyt /asiakas-palautteet		
1.5.2		Kartoitetaan ja sen pohjalta kehitetään eri alueille jalkautuvien (liikkuvien) palveluiden tarjontaa					
1.6 luodaan kuntalaisille mahdollisuuksia asua omiin tarpeisiinsa nähden tarkoituksenmukaisissa asunnoissa	1.6.1	Selvitetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa taustatekijöitä, miksi kaupungin vuokra-asunnoissa asuvat lapsiperheet asuvat ahtaasti ja laaditaan sen pohjalta toimenpiteitä olosuhteiden korjaamiseksi		190	28,4	27,5	25,0
				2451	55,4	55,1	56,0
	1.6.2	Kartoitetaan ja kehitetään itsenäistyville nuorille kohdennettua vuokra-asuntotarjontaa		3262	5,1	5,2	5,0

PAINOPISTEALUE 2: KUNTALAISTEN OSALLISUUS JA YHTEISÖÖN KUULUMINEN							
TAVOITTEET 2023-2025	TOIMENPITEET 2023	VAIHE 2023	IND. NRO	TASO 2022	TASO 2023	TAVOITE TASO 2027	
2.1 Kehitetään rakenteita, joilla vahvistetaan kuntalaisten kuulluksi tulemistä ja kansalaisdemokratiaa	2.1.1	Laaditaan päättäjien, valmistelijoiden sekä vaikuttamistoimielinten yhteinen osallisuuden vuosikello ⁶		ilmiömittari	72 (03/23)	78 (01/24)	75
	2.1.2	Edistetään hyvinvointiin pitkällä aikavälillä liittyvien päätösten ennakkovaikutusten arviointia eri ikäryhmät huomioiden kaupungin ohjeistuksen mukaisesti		+ asukas-tyytyväisyys-kysely			
			286	21,6	28,3	18,0	
			328	17,7	23,6	12,0	
			337	19,2	13,5	14,5	
	2.1.3	Kartoitetaan säännöllisesti asukkaiden tyytyväisyyttä omaan elinympäristöönsä (ilmiö-kysely + asukastytyväisyyskysely)					
			346	15,3	14,8	6,5	
			468	100	100	100	
	2.1.4	Monipuolistetaan osallistavan budjetoinnin käyttöä					
			3076	51,3	51,3	60,0	
			3916	22,5	23,2	20,0	
			3931	23,3	25,0	20,0	
			4700	72,7	63,1	80,0	
			4701	70,4	66,2	75,0	
			4702	63,9	70,0	75,0	
4811	84,7	82,0	90,0				
4817	10,6	12,3	7,5				
5145	100	100	100				
5320	0	0	100				
5335	100	100	100				
2.2 Vahvistetaan kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua elinympäristönsä kestäväan kehittämiseen	2.2.1	Korvataan sekajäteastiat kierrätykseen soveltuvilla moniastiapisteillä kaupungin julkisissa aulatiloiissa (koulut, liikunta- ja kulttuuritilat sekä virastot)		tot./ei tot.			vireillä

⁶ kts. hyvinvoinnin edistämisen rakenteista kertova luku

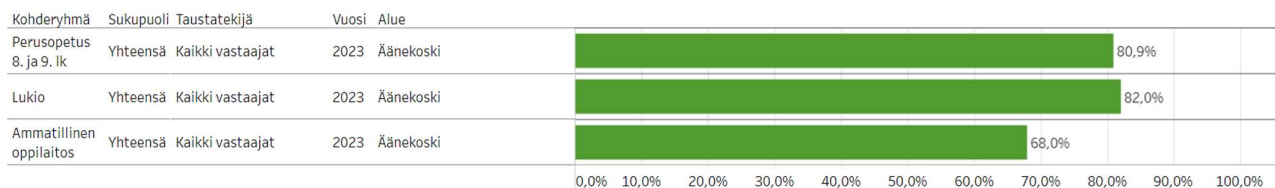
PAINOPISTEALUE 3: YHTEISÖLLISYYDEN VAHVISTAMINEN						
TAVOITTEET 2023-2025	TOIMENPITEET 2023	VAIHE 2023	IND. NRO	TASO 2022	TASO 2023	TAVOITE TASO 2027
3.1 Tuetaan yhdistysten ja vapaaehtoistoimintaan pohjautuvien ryhmien toiminnan mahdollisuuksia	3.1.1 Selvitetään tarve yhdistysten yhteiselle paikalle, jossa voi pitää kokouksia ja neuvotteluja		3984	0	0	100
			5321	100	100	100
	3.1.2 Jaetaan kulttuuri- ja liikuntatoimen toiminta- ja kohdeavustuksia		järjestöpositiivisen kunnan kriteeristö		täyttyy muiden paitsi maksuttomien tilojen osalta	täyttyy kaikilta osin
	3.1.3 Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuuksia vapaamuotoiseen vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen (Ilmiökahvit, nuorisotilat, kirjastot, perhekeskus)					
3.2 Tuetaan perheyhteisöjä	3.2.1 Vahvistetaan koteihin tarjolla olevaa tukea erityisesti neuropsykiatristen teemojen osalta (mm. NEPSY-nurkat)		329	5,7	7,5	3,0
			338	6,5	7,3	3,2
			347	3,1	7,7	1,5
	3.2.2 Kehitetään toimintoja, joihin koko perhe voi osallistua yhdessä		4831	1,8	4,2	0,9
3.3 Edistetään yhteisöön kiinnittymistä ja paikallisidentiteetin kehittymistä	3.3.1 Vahvistetaan olemassa olevat resurssit huomioiden koulujen ja päiväkotien yhteisöllisyyttä ja toimintakulttuuria		1514	7,8	6,3	5,0
			3913	1,8	1,8	0,9
			3928	2,2	5,3	1,1
			4712	13,9	19,0	10,0
	3.3.2 Suunnitellaan ja käynnistetään kulttuuriluotsitoimintaa		4713	17,5	9,9	9,0
			4714	21,8	16,2	10,0
			4816	5,9	3,6	3,0
			4834	10,1	10,3	5,0
			5313	32	32	75
3.4 Ehkäistään asuinalueiden eriytymistä	3.4.1 Käydään keskusteluja Ääneseudun Asunnot Oy:n, erityistehtävää toteuttavien säätiöiden ja hyvinvointialueen kanssa yhteisistä linjauksista ja toimenpiteistä (esim. yhteisöasumisen mahdollisuudet), joilla ehkäistään eriarvoistumista asuinalueilla, joilla sijaitsee kaupungin vuokra-asuntoja.		234	2,1	2,1	1,0
			484	0,0	0,0	0,0
			5097	2,3	2,0	1,0

Muutoksia parempaan

Kouluterveyskyselyn valossa vaikuttaisi siltä, että ammattioppilaitoksemme (POKE) opiskelijoiden elämäntavat ovat monilta osin parantuneet: vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus opiskelijoista on lisääntynyt ja heidän tupakointinsa / päihteiden käyttönsä tai rahapelaamisensa on vähentynyt. Myös lukiolaiset voivat aiempaa paremmin, sillä heistä 70% ilmoittaa olevansa kokonaisvaltaisesti elämänsä tyytyväinen. Jokainen lukiolainen ilmoittaa myös harrastavansa jotakin vähintään kerran viikossa. Merkittävä useita ikäryhmiä koskeva muutos parempaan on tapahtunut yksinäisyyden kokemuksissa, sillä yläkouluikäisiä lukuun ottamatta vastaajat kokevat olevansa vähemmän yksinäisiä nyt kuin kaksi vuotta sitten. Tässä tosin nähtävissä koronarajoitusten aikainen negatiivinen piikki, jonka jälkeen nyt ollaan palaamassa vuoden 2019 tasolle: kaverisuhteet eivät katso luokkaryhmiä eivätkä ikäluokkiakaan, joten rajoitusten poistuminen on jälleen mahdollistanut monipuolisen sosiaalisen kanssakäymisen. On myös todettava, että omaehtoisen liikkumisen määrä on lisääntynyt lähes kaikissa vastaajaryhmissä, mitä voidaan niin ikään pitää positiivisena muutoksena aiempaan. Toisaalta aiempaa useampi ilmoittaa pitävänsä Äänekosken harrastusmahdollisuuksia liian kalliina, mikä saattaa osaltaan vaikuttaa omaehtoisen liikkumisen lisääntymiseen.

Kuva 7: Omaehtoista liikuntaa harrastavat

Harrastaa liikuntaa omatoimisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain

Työikäisten ja ikääntyvien kuntalaisten hyvinvointi on tilastojen valossa säilynyt jokseenkin ennallaan, mitä voidaan pitää positiivisena tilanteena. Myönteinen muutos on tapahtunut nuorisotyöttömien määrässä, joka on laskenut 23,1:sta 16,9:n prosenttiin vuodesta 2022. Merkittävä muutos hyvään suuntaan on tapahtunut koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin sekä kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen kohdalla. Etenkin 65 vuotta täyttäneiden kohdalla kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrä oli jo lähellä valtuuston määrittelemää tavoitetasoa (345,7 hoitajaksoa 10 000 asukasta kohti, kun tavoite on 345,0). Tilastot eivät tosin kerro, onko kyse mainittujen tapaturmien todellisesta vähenemisestä vai hyvinvointialueiden myötä tapahtuneesta muutoksesta hoitoon pääsyssä tai tulossyn tilastointitavassa.

Huolenaiheita ja kehittämistarpeita

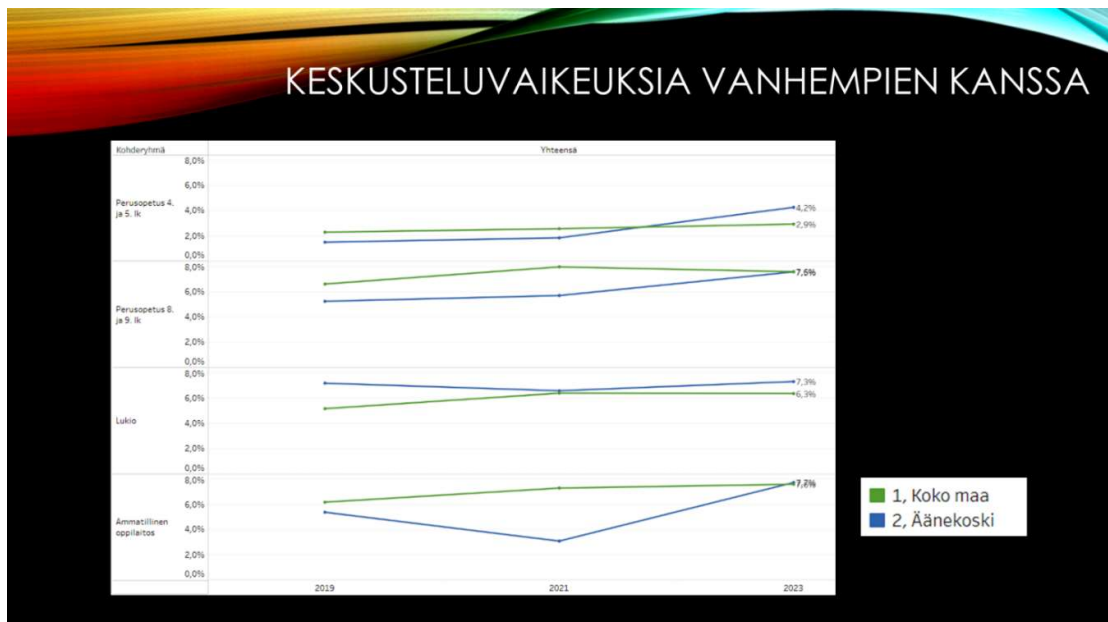
Kun tarkastellaan indikaattoreissa tapahtuneita muutoksia, voidaan erottaa kaksi erityistä huolenaihetta:

- Lasten ja nuorten koti-ilmapiiiri ja turvallisuus ovat heikentyneet
- Yläkouluikäisten ja lukiolaisten päivittäinen päihteiden ja/tai tupakkatuotteiden käyttö tai rahapelaaminen on lisääntynyt

Merkittävin koti-ilmapiiriin heikentymisen viite on lasten ja nuorten ilmoittama vaikeus keskustella asioista aikuisen kanssa kotona. Vaikeuksista ilmoittaneiden määrä on noussut kaikissa kouluterveyskyselyyn vastaajaryhmissä (kuva 8). Lisäksi lähes joka kolmas lapsi ja nuori ilmoittaa kokeneensa henkistä väkivaltaa vanhemman tai muun huolta pitävän aikuisen taholta. Syitä muutoksiin ei tilastoista voi päätellä. Yläkoululaiset ja lukiolaiset ilmoittavat myös aiempaa useammin fyysisen väkivallan kokemuksista – näin vastanneiden prosenttiosuus kaikista 8.-9.-luokkalaisista on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2021. (kuva 9.) Tilastollista yhteyttä ei ole osoitettu, mutta on mainittava, että yläkouluikäisten kokemus omasta terveydentilastaan on heikentynyt kahdessa vuodessa samaan aikaan kun heidän tupakointinsa, ylipainoisuutensa ja ahdistusoireilunsa ovat lisääntyneet.

On selvää, että yhteiskunnan on reagoitava tilanteeseen eikä Äänekosken hyvinvoinnin edistämisen ohjelmaan kirjattua tavoitetta perheyhteisöjen tukemisesta tule unohtaa.

Kuva 8: Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa 2019-2023, kaikki vastaajaryhmät kouluterveyskyselyssä

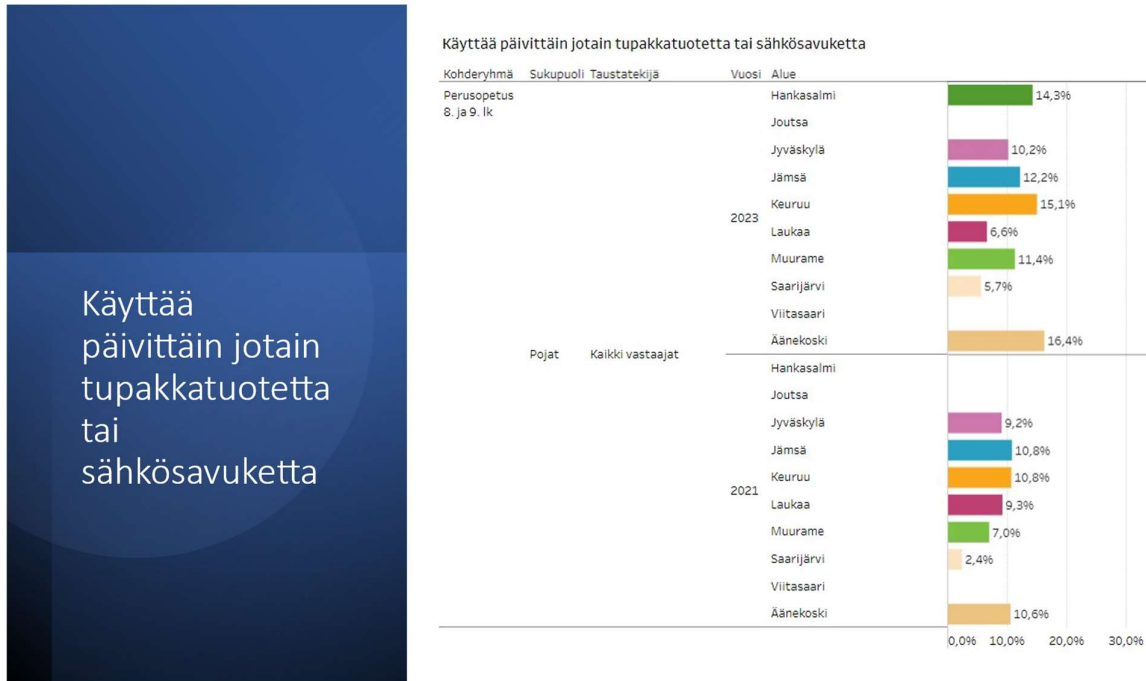

Kuva 9: Väkivalta ja vanhempien häiritsevä alkoholinkäyttö peruskouluikäisten kokemana 2019-2023

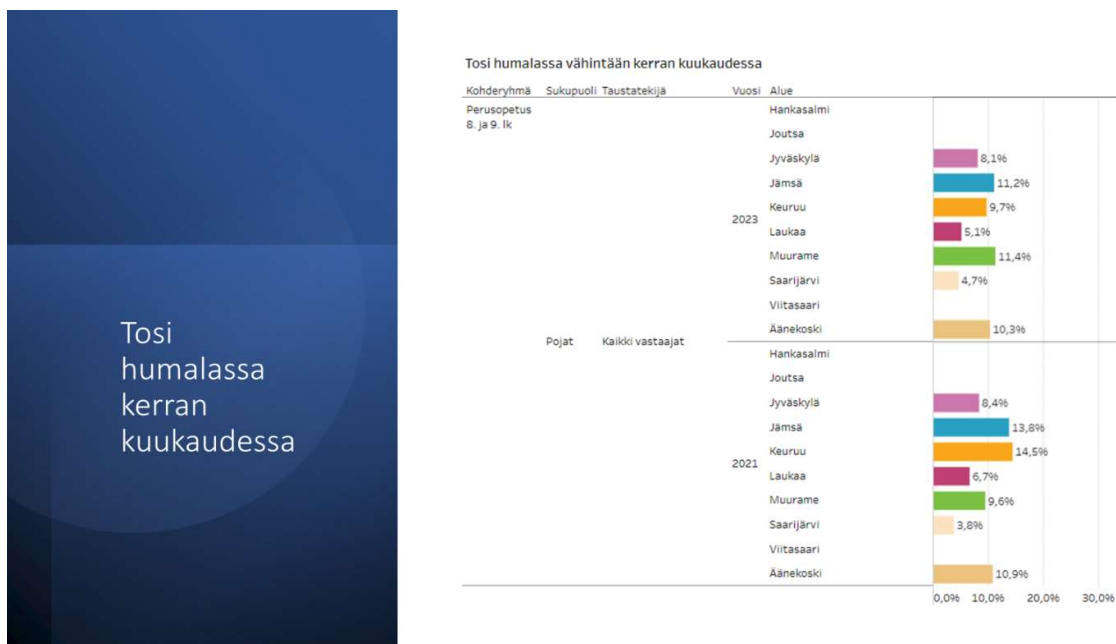

Keski-Suomen kuntavertailussa Äänekosken yläkouluikäiset ottavat kyseenalaisen palkintosijan päivittäisessä tupakkatuotteen tai sähkösavukkeen käytössä eikä humalahakuinen juominenkaan ole vähentynyt valtakunnallista vauhtia:

Kuva 10 Tupakkatuotteet ja sähkötupakka yläkouluikäisillä Keski-Suomessa

Kuva 11: Keski-Suomen yläkouluikäisten humalajuominen

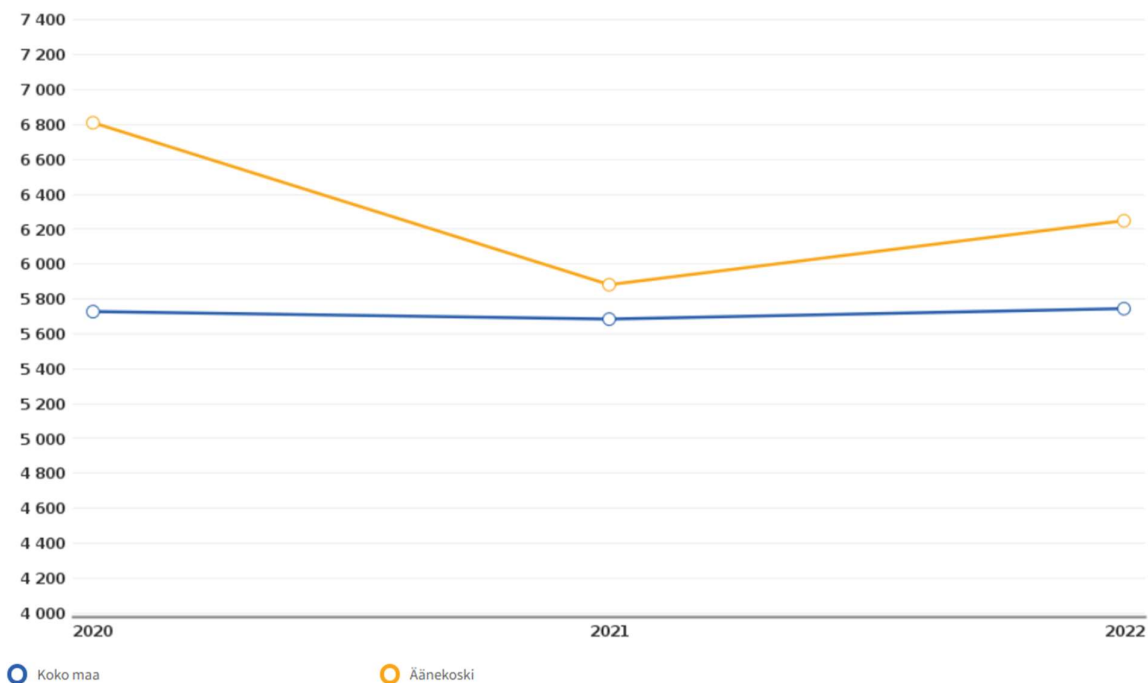
Aikuisväestön hyvinvoinnin seurannassa käytettävissä indikaattoreissa oli havaittavissa joitakin pieniä muutoksia huonompaan. Näistä voidaan mainita esimerkkinä työikäisten työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä, joka Äänekoskella on pysynyt muuttumattomana samaan aikaan, kun se muualla Suomessa on lähtenyt laskuun. Tästä johtuen skaalattu indikaattori osoittaa negatiivista kehitystä, vaikka työllisyyskehitystä indikoivat muut tilastot viittaavat positiiviseen muutokseen.

Eräs väestön elintapoja pitkällä aikavälillä indikoiva mittari on PYLL-indeksi eli luku, joka ilmaisee esimerkiksi päihteidenkäytön, tapaturman, vakavan sairauden tai itsemurhan vuoksi menetettyjen elinvuosien määrän. Esimerkiksi 25-vuotiaana kuolevan ihmisen ajatellaan menettäneen 55 elinvuotta (eliniän odote 80 v.). Tämä indeksi on Äänekoskella lähtenyt uudelleen nousuun, mikä tarkoittaa, että äänekoskelaiset kokevat aiempaa todennäköisemmin enneaikaisen kuoleman kuin muu väestö Suomessa.

Kuva 12: PYLL-indeksi 2020-2022 (v. 2023 tieto ei vielä saatavilla 5.1.2024)

Menetetty elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta

info ind. 3138 Sukupuoli: Yhteensä

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöstä määräävää asetusta on valmisteltu Sosiaali- ja terveysministeriössä jo pitkään. Viimeisin luonnos on julkaistu syyskuussa 2023. Koska Äänekosken hyvinvoinnin edistämisen ohjelman toteutumista on ajateltu seurattavan vähimmäistietosisältöön kuuluvien indikaattoreiden avulla, on selvää, että ohjelman indikaattoripaketissa on päivitystarve niin pitkään, kunnes mainittu asetusta saa lopullisen muotonsa ja tulee voimaan. On kuitenkin hyvä huomata, että ohjelman tavoitteiden toteutumisen seuranta ja vuosittaisten raporttien vertailukelpoisuus vaikeutuu, jos indikaattoreita muutetaan kovin usein. Onkin tarkoituksenmukaista päivittää indikaattoripaketti vasta siinä vaiheessa, kun vähimmäistietosisällöstä on olemassa lopullisia valtiotason päätöksiä.

Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2024

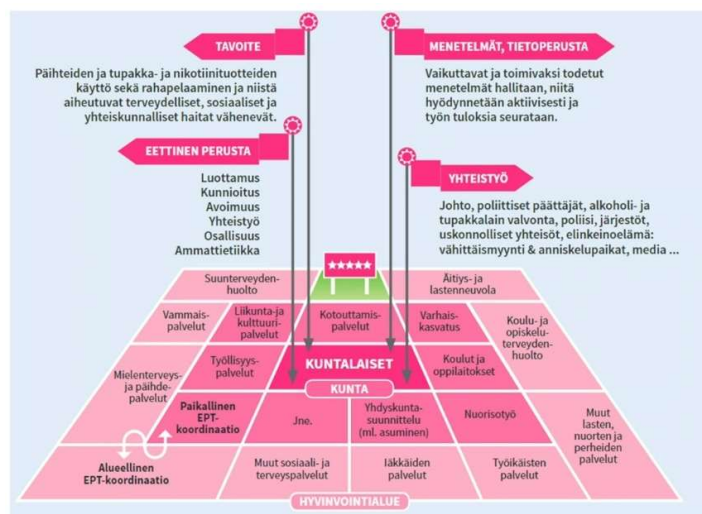
Toiminnan kärjet 2024

Alkaneen vuoden hyvinvoinnin edistämistyön kannalta voidaan todeta, että v. 2022 perustetun hyvinvointikoordinaattorin tehtävän vakinaistaminen joulukuussa 2023 tarjoaa Äänekoskelle erinomaiset mahdollisuudet lähteä nyt kehittämään hyvinvoinnin edistämistyötä myös pitkällä aikavälillä. Hyte-työn perusta ja rakenteet on saatu vuonna 2023 hyvälle mallille ja niitä kannattaa nyt vahvistaa ja kehittää kohti pitkäjänteistä hyvinvoinnin edistämistä. Tämä tarkoittaa huomion kiinnittämistä myös muuhun kuin vuosittain heilahtelevaan HYTE-lisäosan euromäärään. Aitoja tuloksia saadaan luomalla katse nopeasti nollasta sataan kiihtyvistä mittareista hitaasti ja pienin askelin kipuaviin tulosindikaattoreihin, jotka mittaavat työikäisen väestön toimintakykyä (kts. esim. [ICF-luokitus](#), THL 2023). Vuosittaista suunnittelutyötä ohjaavana lankana on hyvä pitää laajan, valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen rungon muodostavaa vähimmäistietosisältöä, joka auttaa jäsentämään hyvinvoinnin kokonaisuuden. Se kun on paljon muutakin, kuin fyysisen terveyden ylläpitoa.

Hyvinvointisuunnitelmaan 2024 on syytä kirjata toimenpiteitä erityisesti seuraaviin osa-alueisiin liittyen:

- Osa perheistä voi huonosti. Miten voimme vahvistaa perheiden hyvinvointia kaikkien toimijoiden yhteistyönä?
 - o Huomioidaan myös pelihaittojen ehkäisyyn tähtäävät toimenpiteet sekä verkostojen mahdolliset osaamisvajeet (kuva 11)
- Tarvitaan yhdenvertaisuuden ja sukupuolten välisen tasa-arvon vahvistamiseen tähtääviä konkreettisia toimenpiteitä
- Millä toimenpiteillä voidaan puuttua lasten ja nuorten tupakkatuotteiden lisääntyneeseen käyttöön erityisesti oppilaitoksissa?
- Miten huomioidaan ikääntyvän väestön hyvinvoinnin erityispiirteet ja ikäerityisyys?

Kuva 13: Päihde- ja pelihaittojen ehkäisyyn osallistuvat toimijat ja osatekijät

Suunnittelupäivämäärä		11.1.2024											
SUUNNITELLUT TOIMENPITEET		VASTUUTAHO											
Painopistealue 1: Kuntalaisten hyvä arki		tammikuu 24	helmikuu 24	maaliskuu 24	huhtikuu 24	toukokuu 24	kesäkuu 24	heinäkuu 24	elokuu 24	syyskuu 24	lokakuu 24	marraskuu 24	joulukuu 24
Tavoite 1.1: Tuetaan kuntalaisten toimintakykyä													
1.1.1	Kulttuuri- ja liikuntaohjelman & opetus- ja kasvatustoimialan palveluohjelman sekä oppilaitosten opetussuunnitelmien mukaiset toimenpiteet	Opetus- ja kasvatustoimi Kulttuuri- ja liikuntatoimi											
1.1.2	Tuetaan kaiken ikäisten harrastustoimintaa - tukemalla vähävaraisten perheiden toimintaan osallistumisen mahdollisuuksia - tukemalla järjestötoimintaa - kokoamalla harrastustoiminnan ohjaajille vertaistukiryhmiä - mahdollistamalla seniorikortin käyttö	Perhekeskus, kulttuuri- ja liikuntatoimi, opetus- ja kasvatustoimi											
1.1.3	Laaditaan yhdessä hva:n opiskeluhuollon sekä POKE:n kanssa toimenpiteet ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden hyvinvoinnin lisäämiseksi	Opiskeluhuollon ohjausryhmä											
1.1.4	Päivitetään yhdenvertaisuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa koskeva suunnitelma	Hyvinvointityöryhmä Hyvinvointikoordinaattori											
Tavoite 1.2: Vahvistetaan kuntalaisten turvallisuutta													
1.2.1	Pyritään rekrytoimaan opetuksen ja kasvatuksen sekä vapaa-ajan palveluihin pysyviä, riittävän koulutuksen saaneita aikuisia	Keskushallinto Opetus- ja kasvatustoimi											
1.2.2	Tuetaan huoltajia kasvatustehtävässä ja turvallisten rajojen asettamisessa kaikissa arjen kohtaamisissa	Keskushallinto, opetus- ja kasvatustoimi, kulttuuri- ja liikuntatoimi											
1.2.3	Vahvistetaan varhaiskasvatuksen ammattilaisten resilienssiä järjestämällä työhyvinvointiin ja haastaviin kasvatustilanteisiin kytkeytyvää täydennyskoulutusta ja konsultatiivista tukea.	Perhepalvelut											
1.2.4	Huolehditaan katujen riittävästä valaisemisesta pimeään vuodenaikaan ja auraamisesta/hiekoittamisesta talviaikaan	Kaupunkirakenne											
1.2.5	Lisätään levähdysmahdollisuuksia (penkit) paljon käytetyille kulkureiteille ja puistoihin taajama-alueilla	Kaupunkirakenne, kulttuuri- ja liikuntatoimi											
Tavoite 1.3: Ehkäistään kuntalaisten päihteiden käyttöä sekä ongelmapelaamista ja niistä aiheutuvia haittoja													
1.3.1	Laaditaan perusopetuksen yksiköihin yhteiset ehkäisevän päihdetyön toimintamallit	Opetus- ja kasvatustoimi Opiskeluhuollon ohjausryhmä											
1.3.2	Järjestetään huolta herättävän päihteidenkäytön ja pelaamisen tunnistamiseen ja puheeksi ottoon liittyvää koulutusta opetuksen ja kasvatuksen ammattilaisille	Opetus- ja kasvatustoimi											
1.3.3	Järjestetään hyvinvointiteemaisia yleisluentoja	Hyvinvointikoordinaattori											
Tavoite 1.4: Tuetaan kuntalaisten työllistymistä													
1.4.1	Työllisyysohjelmassa (työikäiset), kotouttamisohjelmassa (maahanmuuttajat) sekä opetus- ja kasvatustoimialan palveluohjelmassa (perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen saattaminen) mainitut toimenpiteet	Elinvoimayksikkö, perhepalvelut, opetus- ja kasvatustoimi											
1.4.2	Organisoidaan yritysyritystyönä joustavia työllistymispolkuja kuntalaisen oma toimintakyky huomioiden	Elinvoimayksikkö											
1.4.3	Tarjotaan kesätyöseteleitä alle 18-vuotiaita nuoria työllistävälle yrityksille sekä kesätyöpaikka kaikille halukkaille 9.-luokkalaisille	Elinvoimayksikkö											

	Tavoite 1.5: Kehitetään ja ylläpidetään palveluiden saatavuutta																		
1.5.1	<i>Pyritään järjestämään joukkoliikenteen palvelut niin, että ne auttavat autottomia ja/tai rajallisen liikuntakyvyn omaavia saavuttamaan tarvitsemansa palvelut</i>	Keskushallinto																	
1.5.2	<i>Kartoitetaan ja sen pohjalta kehitetään eri alueille jalkautuvien (liikkuvien) palveluiden tarjontaa</i>	Nuorisopalvelut, kulttuuri- ja liikuntatoimi																	
	Tavoite 1.6: luodaan kuntalaisille mahdollisuuksia asua omiin tarpeisiinsa nähden tarkoituksenmukaisissa asunnoissa																		
1.6.1	<i>Luodaan yhdyspintoja yhteisöllisen asumisen edellytysten vahvistamiseksi</i>	Hyvinvointikoordinaattori																	
1.6.2	<i>Kartoitetaan ja kehitetään itsenäistyville nuorille kohdennettua vuokra-asuntotarjontaa</i>	Kaupunkirakenne, Ääneseudun Asunnot Oy, elinvoimayksikkö																	
	Painopistealue 2: Kuntalaisten osallisuus ja yhteisöön kuuluminen																		
	Tavoite 2.1: Kehitetään rakenteita, joilla vahvistetaan kuntalaisten kuulluksi tulemistä ja kansalaisdemokratiaa																		
2.1.1	<i>Kehitetään toimia, joilla voidaan vaikuttaa äänestysaktiivisuuteen (esim. kyläbussikuljetukset äänestyspaikoille)</i>	Keskushallinto																	
2.1.2	<i>Edistetään hyvinvointiin pitkällä aikavälillä liittyvien päätösten ennakkovaikutusten arviointia eri ikäryhmät huomioiden kaupungin ohjeistuksen mukaisesti</i>	Kaikki toimialat																	
2.1.3	<i>Kartoitetaan säännöllisesti asukkaiden tyytyväisyyttä omaan elinympäristöönsä (ilmiö-kysely + asukastytyväisyyskysely)</i>	Elinvoima																	
2.1.4	<i>Kehitetään lasten ja nuorten kuulemisjärjestelmää eheäksi kokonaisuudeksi, joka huomioi laissa mainitut rakenteet (nuorisovaltuusto) sekä jo olemassa olevat vaikuttamisryhmät (oppilaskunnat, talotoimikunnat jne).</i>	opetus- ja kasvatustoimi																	
2.1.5	<i>Monipuolistetaan osallistavan budjetoinnin käyttöä</i>	Keskushallinto																	
	Tavoite 2.2: Vahvistetaan kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua elinympäristönsä kestävään kehittämiseen																		
2.2.1	<i>Korvataan sekajäteasiat kierrätykseen soveltuvilla moniastapisteillä kaupungin julkisissa aulatilaisissa (koulut & virastot)</i>	Kaupunkirakenne																	
2.2.2	<i>Laaditaan kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, jossa huomioidaan kevyen liikenteen kehittämistarpeet asuinalueilta palveluihin ja työpaikoille</i>	Kaupunkirakenne																	
	Painopistealue 3: Yhteisöllisyyden vahvistaminen																		
	Tavoite 3.1: Tuetaan yhdistysten ja vapaaehtoistoimintaan pohjautuvien ryhmien toiminnan mahdollisuuksia																		
3.1.1	<i>Selvitetään tarve yhdistysten yhteiselle paikalle, jossa voi pitää kokouksia ja neuvotteluja</i>	kaupunkirakennepalvelut, kulttuuri- ja liikuntatoimi																	
3.1.2	<i>Järjestetään hyvinvoinnin kumppanuuspöytiä, joissa yhteensovitetaan kaupungin, hyvinvointialueen sekä seurakuntien, yrittäjien ja kolmannen sektorin toimintaa eheäksi hyvinvointia edistäväksi kokonaisuudeksi</i>	Opetus- ja kasvatustoimi																	
3.1.3	<i>Kehitetään järjestöyhteistyön rakenteita esim. seuraavista näkökulmista: - lähellä.fi / palvelutietovaranto ja näiden hyödyntäminen</i>	Hyvinvointikoordinaattori Kulttuuri- ja liikuntatoimi Elinvoima Koskelan Setlementti																	

	- yhdyshenkilörakenteiden tarkoituksenmukaistaminen - vapaaehtoisten toimijoiden hyvinvoinnin tuki - ohjaajakoulutusten järjestäminen - järjestöjen (tila)tarpeiden huomioiminen																		
3.1.4	Jatketaan kohtaamispaikkatoiminnan (Ilmiökahvit, nuorisotilat, kirjastot, perhekeskus) kehittämistä huomioiden myös hyvinvointialueen vastuulle siirtyneet toiminnot (mm. seniorikeskus)	keskushallinto, kulttuuri- ja liikuntatoimi, perhepalvelut																	
	Tavoite 3.2: Tuetaan perheyhteisöjä																		
3.2.1	Vahvistetaan koteihin tarjolla olevaa tukea mm. - järjestämällä hyvinvointivanhempainiltoja - järjestämällä lape-foorumi - olemalla mukana maakunnallisen perhekeskusverkoston toiminnassa	Opetus- ja kasvatustoimi																	
3.2.2	Järjestetään tapahtumia ja toimintaa, johon koko perhe voi osallistua yhdessä, esimerkkinä - nuku yö ulkona - perhebrunnit - perheliikuntakerhot	Opetus- ja kasvatustoimi, kulttuuri- ja liikuntatoimi, järjestöt, Koskelan Setlementti																	
	Tavoite 3.3: Edistetään yhteisöön kiinnittymistä ja paikallisidentiteetin kehittymistä																		
3.3.1	Vahvistetaan olemassa olevat resurssit huomioiden koulujen ja päiväkotien yhteisöllisyyttä ja toimintakulttuuria	Opetus- ja kasvatustoimi, oppilashuollon ohjausryhmä																	
3.3.2	Suunnitellaan ja käynnistetään kulttuuriluotsitoimintaa	Kulttuuri- ja liikuntatoimi																	
3.3.3	Osallistutaan valtakunnallisten teemaviikkojen (osallisuusviikko, rasminvastainen viikko, vanhusten viikko, ehkäisevän päihdetyön viikko, lapsen oikeuksien viikko) sekä kampanjoiden (esim. miljoona roskapussia) järjestämiseen ja niistä tiedottamiseen	Kaikki toimialat, järjestöt, yritykset ja seurakunnat sekä hyvinvointialue yhdessä																	
	Tavoite 3.4: Ehkäistään asuinalueiden eriytymistä																		
3.4.1	Käydään keskusteluja Ääneseudun Asunnot Oy:n, erityistehtävää toteuttavien säätiöiden ja hyvinvointialueen kanssa yhteisistä linjauksista ja toimenpiteistä (esim. yhteisöasumisen mahdollisuudet), joilla ehkäistään niiden asuinalueiden eriarvoistumista, joilla sijaitsee kaupungin vuokra-asuntoja	Keskushallinto, hyvinvointikoordinaattori maahanmuuttokoordinaattori																	

Lähteet

Hiltunen, J., Ahonen, A., Hienonen, N., Kauppinen, H., Kotila, J., Lehtola, P., Leino, K., Lintuvuori, M., Nissinen, K., Puhakka, E., Sirén, M., Vainikainen, M-P. & Vetterranta, J. 2023. PISA 2022 ensituloksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:49. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-949-3>

Opetushallitus 2024. Ohjeet ja materiaalit Move!-mittaukseen. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ohjeet-ja-materiaalit-move-mittauksiin> . Linkitetty tekstiin 5.1.2024.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL. 2023a. Kouluterveyskyselyn tulokset. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset#alueittain>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL 2023b. Toimintakyky ja ICF-luokitus. Mitä toimintakyky on? <https://thl.fi/aiheet/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>

Valtioneuvosto. 2023. PISA 2022. Ensituloksia lyhyesti. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231204151292>

Liite 1: Indikaattoreiden sanalliset kuvaukset

Taulukossa 1 listattujen hyvinvoinnin edistämistyön seurantaan käytettävien indikaattoreiden nimet indikaattorinumeron mukaisessa järjestyksessä (Lähde: sotkanet.fi).

Indikaattorin numero	Indikaattorin nimi & lyhyt kuvaus
189	Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta Indikaattori ilmaisee 15 - 24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15 - 24-vuotias työtön.
190	Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista Indikaattori ilmaisee ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuuden prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun
234	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien 25 - 64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana.
243	THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2019) Indeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksien arvo on sitä suurempi, mitä yleisempää sairastaminen alueella on.
286	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
306	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Indikaattori ilmaisee työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.
328	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattori ilmaisee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneiden osuuden (%) peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista ko. ikäluokassa, jotka vastasivat Kouluterveyskyselyyn ko. kysymykseen.
329	Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka eivät pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.
337	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kahden viime viikon aikana kokeneiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
338	Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee niiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka eivät pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.

346	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kahden viime viikon aikana kokeneiden ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
347	Keskusteluvaiveuksia vanhempien kanssa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee niiden ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka eivät pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.
468	Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, % Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden alueen kunnista, joissa on tehty päätös ennakoarvioinnin (EVA) käytöstä kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavien päätösten valmistelussa (esim. sukupuolivaikutukset, lapsivaikutukset, sosiaaliset vaikutukset, eri väestöryhmiin kohdistuvat vaikutukset, vaikutukset alueellisiin eroihin).
469	Turvallisuussuunnitelman perusteella on päätetty toimenpiteistä luottamushenkilöjohdossa, % Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden alueen kunnista, joissa on laadittu paikallinen turvallisuussuunnitelma (sisäinen turvallisuus) ja sen pohjalta on päätetty toimenpiteistä kunnanhallituksessa tai kunnanvaltuustossa.
470	Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, % Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden alueen kunnista, joissa on määritetty toimenpiteitä ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi.
471	Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden kouluista, joissa on yhteisesti sovittu kirjattu käytäntö tai toimintaohje päihteiden käytön ehkäisemisestä sekä oppilaiden ja henkilökunnan tupakkatuotteiden käyttöön puuttumiseksi koulun alueella.
484	Ulkona, yömajoissa, tilapäissuojissa ja laitoksissa olevat yksinäiset asunnottomat / 1 000 asukasta (2018-) Indikaattori ilmaisee yömajoissa, tilapäissuojissa ja laitoksissa asuvien yksinäisten osuuden tuhatta asukasta kohti.
699	Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä Indikaattori ilmaisee kaikkien vuoden aikana 65 vuotta täyttäneille sattuneiden ja sairaalassa hoidettujen lonkkamurtumien (sivu- tai päädiagnoosi S72) lukumäärän prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.
1514	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattori ilmaisee koulukiusaamisen kohteeksi kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana joutuneiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
2451	75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisten asuntokunnista Indikaattori ilmaisee 75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokuntien osuuden prosentteina vastaavan ikäisten asuntokunnista.
3071	Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista Indikaattori ilmaisee vaikeasti työllistyvien osuuden (%) 15 - 64-vuotiaista väestöstä. Vaikeasti työllistetyt on suhteutettu vastaavan ikäiseen väestöön, koska tässä ryhmässä on mukana myös henkilöitä, jotka eivät kuulu työvoimaan.
3076	Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

	Indikaattori kuvaa äänestysprosenttia kuntavaaleissa. Äänestysprosentti kertoo äänestäneiden osuuden äänioikeutetuista.
3093	Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden kaikkien huumausainerikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan.
3094	Päihtyneiden säilöönnotot / 1 000 asukasta Indikaattori ilmaisee päihtymyksen vuoksi säilöön otettujen osuuden tuhatta asukasta kohti.
3113	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan.
3114	Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden omaisuusrikosten osuuden tuhatta asukasta kohti. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan.
3219	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Indikaattori ilmaisee koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17 - 24-vuotiaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä.
3232	Lihavuuden yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla Indikaattori ilmaisee Suomessa asuvien 2 - 6-vuotiaiden lihavien (ISO-BMI ≥ 30 kg/m ²) lasten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä niistä lapsista, joille on saatavilla pituus- ja painotieto kalenterivuoden ajalta.
3234	Lihavuuden yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla Indikaattori ilmaisee Suomessa asuvien 7 - 12-vuotiaiden lihavien (ISO-BMI ≥ 30 kg/m ²) lasten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä niistä lapsista, joille on saatavilla pituus- ja painotieto kalenterivuoden ajalta.
3235	Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla Indikaattori ilmaisee Suomessa asuvien 13 - 16-vuotiaiden ylipainoisten (ISO-BMI ≥ 25 kg/m ²) lasten/nuorten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä niistä lapsista, joille on saatavilla pituus- ja painotieto kalenterivuoden ajalta.
3236	Lihavuuden yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla Indikaattori ilmaisee Suomessa asuvien 13 - 16-vuotiaiden lihavien (ISO-BMI ≥ 30 kg/m ²) lasten/nuorten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä niistä lapsista, joille on saatavilla pituus- ja painotieto kalenterivuoden ajalta.
3262	Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä Indikaattori ilmaisee vuoden aikana omaishoidon tukea saaneiden 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä.
3898	Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1 000 asukasta Indikaattori ilmaisee poliisin tietoon tulleiden liikenneriikkomusten sekä liikenteen vaarantamisen osuuden tuhatta asukasta kohti. Rikokset kirjataan tekopaikan mukaan.
3904	Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista Indikaattori ilmaisee koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättävien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
3906	Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (ind. 3906) Indikaattori ilmaisee painoindeksiin perustuen ylipainoisten peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

3913	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee koulukiusaamisen kohteeksi kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana joutuvien lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
3916	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
3928	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee koulukiusaamisen kohteeksi kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana joutuvien ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
3931	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi, melko huonoksi tai huonoksi kokevien ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
3952	Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajakset / 10 000 asukasta Indikaattori ilmaisee vuoden aikana koti- ja vapaa-ajan tapaturmien vuoksi sairaanhoitoa saaneiden potilaiden hoitajaksojen lukumäärän kymmentä tuhatta asukasta kohti.
3959	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitajaksojen lukumäärän kymmentä tuhatta vastaavan ikäistä asukasta kohti.
3984	Indikaattori ilmaisee, onko kunnalla jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kunnassa järjestettävää kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoimintaa tai muuta vastaavaa vapaaehtoistoimintaa. 0 pistettä: Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä
4094	Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä Indikaattori on pistemäärä asteikolla 0-100. Pistemäärä on terveydenedistämisen aktiivisuuden ulottuvuuksia kuvaavien pistemäärien keskiarvo. Ulottuvuuskohtaiset pistemäärät on saatu pisteyttämällä kunnan toimintaa kuvaavat tosiasialuonteiset tiedot suhteessa oletettuun hyvään käytäntöön.
4700	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.
4701	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Indikaattori ilmaisee niiden ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.
4702	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee niiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.
4712	Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee melko usein tai jatkuvasti yksinäiseksi itsensä tuntevien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

4713	Tuntee itsensä yksinäiseksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee melko usein tai jatkuvasti yksinäiseksi itsensä tuntevien ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4714	Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee melko usein tai jatkuvasti yksinäiseksi itsensä tuntevien lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4727	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee vähintään tunnin päivässä liikkuvien peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4728	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee vähintään tunnin päivässä liikkuvien ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4729	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee vähintään tunnin päivässä liikkuvien lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4730	Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka tupakoivat, nuuskaavat tai käyttävät vesipiippua tai sähkösavuketta päivittäin.
4731	Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee niiden ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka tupakoivat, nuuskaavat tai käyttävät vesipiippua tai sähkösavuketta päivittäin.
4732	Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori ilmaisee niiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka tupakoivat, nuuskaavat tai käyttävät vesipiippua tai sähkösavuketta päivittäin.
4811	Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä.
4816	Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee yksinäiseksi itsensä tuntevien peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4817	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai melko tai erittäin huonoksi kokevien peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4822	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee vähintään tunnin päivässä liikkuvien peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4831	Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

	Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka eivät pysty juuri koskaan keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.
4834	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori ilmaisee koulukiusaamisen kohteeksi kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana joutuneiden peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.
4890	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden peruskoulun 4. ja 5. luokan oppilaiden osuudesta (%), jotka ovat kokeneet vanhempien tai muun huoltajien aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.
4956	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaiden osuudesta (%), jotka ovat kokeneet vanhempien tai muun huoltajien aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.
4957	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuudesta (%), jotka ovat kokeneet vanhempien tai muun huoltajien aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.
4958	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuudesta (%), jotka ovat kokeneet vanhempien tai muun huoltajien aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.
5097	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä Indikaattori ilmaisee kalenterivuoden aikana toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden osuuden koko väestön lapsiperheistä.
5099	Ulkomaalaiset työttömät työnhakijat, % ulkomaalaisten työvoimasta Indikaattori ilmaisee ulkomaalaisten työnhakijoiden osuuden ulkomaalaisten työvoimasta (18 - 64-vuotiaat).
5145	Asukkaiden osallistumiskeinot kuvattu kunnan verkkosivuilla, % tiedot toimittaneista alueen kunnista Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden alueen kunnista, joiden verkkosivuilla on kuntalaisten avoimesti tarkasteltavissa kuvaus kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista ja -keinoista.
5309	Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa tarkastus on tehty kolmen vuoden sisällä.
5307	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori Indikaattori ilmaisee kahden viimeisimmän mittauksen välillä tapahtuneen muutoksen työkyvyttömyyseläkettä vuoden lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden prosenttiosuudessa vastaavan ikäisestä väestöstä.
5313	Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa seurataan oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää.
5316	Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

	Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa on pitkät liikuntavälitunnit.
5317	Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa noudatetaan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.
5320	Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin Indikaattori ilmaisee liikunnan edistämisestä vastaavien viranhaltijoiden osallistumisesta toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin. 0 pistettä: Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä
5321	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen. 0 pistettä: Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä
5327	Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille Indikaattori ilmaisee, järjestetäänkö kunnassa kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille. 0 pistettä: Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä
5335	Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja Indikaattori ilmaisee, hyödynnetäänkö kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä asukasraateja ja foorumeja. 0 pistettä: Ei. 100 pistettä: Kyllä
5362	Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta, joiden päihteiden käyttö herättää huolta.
5363	Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta, joiden päihteiden käyttö herättää huolta.
5364	Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta, joiden päihteiden käyttö herättää huolta.
5368	Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka kokevat, että oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet opiskelua.
5369	Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka kokevat, että oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet opiskelua.
5370	Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka kokevat, että oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet opiskelua.